

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 31.03.2024 nr 1.2-2/33-1;
SOM/24-0315/-1K
Meie 24.04.2024 nr 1.1-11/1557-2

**Toimetulekutoetuse regulatsiooni
kaasajastamise
väljatöötamiskavatsus**

Austatud proua minister

Rahandusministeerium kooskõlastab toimetulekutoetuse regulatsiooni kaasajastamise väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*). Toome oma kirjas välja valdkonnad, millele meie arvates oleks eelnõu koostamisel vaja rohkem tähelepanu pöörata ja läbi mõelda.

1. Mõõname, et toimetulekutoetuse taotluse igakülgeks ja õigeks lahendamiseks võib pangakonto väljavõte olla vajalik. Peame siiski vajalikuks rõhutada pangakonto väljavõttes kajastuvate isikuandmete korrektse ja proportsionaalse töötlemise olulisust. Pangakonto väljavõttes sisalduvate isikuandmete töötlemine riivab tugevalt inimese eraelu puutumatust. Ehkki tegemist ei ole eriliiki isikuandmetega isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 9 tähenduses, on vaieldamatult tegemist tundliku iseloomuga andmetega, mis on kaetud pangasaladuse kaitsega krediitdialuuse seaduse § 88 alusel. Lisaks juhime tähelepanu asjaolule, et väljavõtetes võivad lisaks toimetulekutoetuse taotleja ja tema leibkonna liikmete isikuandmetele sisalduda ka haldusmenetluse seisukohast asjassepuutumatute kolmandate isikute andmed, kelle eraelu puutumatust pangakonto väljavõtte analüüsiga kohalikus omavalitsuses paramatult riivatatakse. Eelnevat arvesse võttes palume eelnõu väljatöötamisel seletuskirjas selgitada, kuidas tagatakse kõnesolevate isikuandmete töötlemisel kohalikus omavalitsuses toimetulekutaotluse menetlemisel IKÜM-i artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtted, ennekõike eesmärgipärasuse (IKÜM art 5 lg 1 punkt b) ja minimaalsuse (art 6 lg 1 punkt c) põhimõte.

2. *VTK* punktis 1.3 on muuhulgas selgitatud, et tõiseks sissetulekuks ei loeta ettevõtluskonto kaudu toodete/teenuste pakkumisest saadud sissetulekuid ning punktiga 3.3.1.6 märgitakse, et ettevõtluskontole kantud tulu, mis teenitud platvormil teenust osutades, peaks lugema ka tõise sissetuleku hulka. Juhime tähelepanu asjaolule, et platvormi vahendusel osutatakse reeglina teenust võlaõigusliku lepingu alusel. Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 133 lõike 2³ kohaselt loetakse tõiseks sissetulekuks võlaõigusliku lepingu alusel teenuse osutamise eest saadud tasu. Seega ka juba kehtiva seaduse kohaselt peaks ettevõtluskontole kantud tulu võetama toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse. Samas selguse huvides ja arvestades seaduse sihtgruppi võib sättesse lisada sarnaselt füüsilisest isikust ettevõtjaga viite ka ettevõtluskontole kantud tulude arvestamisele.

3. VTK punktis 1.1.3 on selgitatud: „Menetluse käigus tehakse kindlaks taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olev vara, mille üürimine, rentimine või müümine võib tagada taotlejale või tema perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid.“

Teeme ettepaneku, et varalise seisukoha hindamist võiks alustada alates 4. taotlemisest 12 kuu jooksul, kuid lisaks võiks kaaluda klausli lisamist, et vajadusel võib seda ka pikendada nt 6. taotlemise korrale, kui tegemist on järjestikuste kuudega, kus inimene aktiivselt otsib tööd, aga see pole kolme kuuga õnnestunud. Selgelt võiks reguleerida, et kohaliku omavalitsuse üksus ei saa jätta inimest toetusest ilma, kui kinnisvara üürimine eeldab remonti, milleks rahalisi vahendeid pole. Ajutise raskuse tõttu ei peaks isik müüma vara, mis tagab tulevikuks kindlustunde. Siin peaks jääma paindlikkus, et ei tekiks olukorda, kus inimene otsib aktiivselt tööd, aga kuna töö leidmine võib osutuda nt majanduskriisist tulenevalt keeruliseks, peaks ta hakkama müüma vara, mille tulemusel ta võib lõpuks veel keerulisemasse olukorda sattuda (peab hakkama eluaset üürima, mis võib olla kulukam). Lisaks tekkis küsimus, kuidas on reguleeritud olukord, kui nt kolmandal töötuks olemise kuul pannakse vara müüki, aga müük ei õnnestu. Kas sellisel juhul jääks isik toetusest ilma alates neljandast taotlemise korrast?

4. Kuna VTK koostamise raames ei ole põhjalikke riigieelarvesse puutuvaid analüüse koostatud, siis ei ole selged ei regulatsiooni rakendamisega kaasnevad kulud ega ka nende katteallikad. Ka VTK-s viidatud töötutoetuse kaotamise korral suurenevad vajalikud kulutused toimetulekutoetusteks.

Palume eelnõu koostamise etapis silmas pidada kulude tekkimise osa, kas on olemas vajalikud katteallikad.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Marge Kaskpeit 58851423 Marge.Kaskpeit@fin.ee
Marit Maidla Marit.Maidla@fin.ee
Elo Piksarv 5982 5069 Elo.Piksarv@fin.ee
Kairi Ani 5885 1373 Kairi.Ani@fin.ee